

SALAR International

A part of the Swedish Association
of Local Authorities and Regions

Thirrje për aplikime

MBËSHTETJE PËR KOMUNA PILOT

Projekti:
Menaxhim i qëndrueshëm
i mbetjeve në nivel lokal
në Maqedoninë e Veriut

Synimi i broshurës

Synimi i kësaj broshure është që të vë në dispozicion informacionin për komunat nga rajoni planor Jugperëndimor dhe Pellagoni të interesuara për të aplikuar për pilot në Projektin komunal për menaxhimin e qëndrueshëm të mbetjeve. Broshura përfshin informacione mbi projektin, qëllimin dhe përmbajtjen e asistencës së ofruar, dhe se si dhe kur mund të aplikojnë komunat.

Projekti do të mbështesë komunat:

Duke përdorur bazën e gjerë të njohurive, projekti do të jetë një partner i besueshëm për komunat dhe do të mbështesë:

- Zhvillimin e Planeve lokale të veprimit (PLV) për menaxhimin e mbetjeve dhe zbatimin e veprimeve/aktiviteteve nga Plani operativ rajonal të menaxhimit të mbetjeve (PORMM)
- Zhvillimin e analizave të ndryshme, studimeve dhe dokumenteve të tjera që synojnë të mbështesin zbatimin praktik të aktiviteteve të menaxhimit të mbetjeve
- Mobilizimin e përmirësuar të burimeve për iniciativat dhe projektet e lidhura me mbetjet
- Përmirësimin e komunikimit, koordinimin ndërkomunal, dialogun për politikat dhe ngritjen e ndërgjegjes
- Vizitat studimore kombëtare, rajonale ose ndërkombëtare dhe shkëmbimin e ideve mbi praktikat e qëndrueshme të menaxhimit të mbetjeve.

Partnerët e projektit

Projekti zbatohet në partneritet ndërmjet SALAR International, Ministrisë së mjedisit dhe planifikimit hapësinor (MMPH), Ministrisë së vetëqeverisjes lokale (MPV) dhe Bashkisë të njërive të vetëqeverisjes lokale (BNJVL) të cilat janë palët kryesore të interesit në fushat përkatëse të menaxhimin të mbetjeve, ofrimit të shërbimeve lokale, avokimit dhe koordinimit të qeverisjes lokale. Projekti synon të arrijë një ndryshim të qëndrueshëm përmes ndikimit të njohurive dhe sjelljes së individëve, ndikimit në ligjet dhe politikat, zhvillimin institucional dhe zbatimin e proceseve të planifikimit të menaxhimit të mbetjeve të udhëhequra në nivel lokal.

SALAR International

Shoqata Suedeze e Autoriteteve Lokale dhe Rajoneve (SALAR) është një shoqatë e madhe e pushtetit lokal në shkallë të gjerë me një histori të gjatë në mbështetjen e komunave suedeze për të ofruar shërbime më të mira dhe më efikase për qytetarët e tyre. SALAR International është agjencia ndërkombëtare e SALAR dhe një nga organizatat kryesore të Suedisë në fushën e forcimit institucional të demokracisë lokale dhe reformës së administratës publike. Me qasje unike në ekspertizën dhe njohuritë konkrete nga qeverisjet vendore suedeze, SALAR International mund të sjellë rezultate në fushën e mbrojtjes së mjedisit dhe menaxhimit të qëndrueshëm të mbeturinave nëpërmjet një qasjeje holistike dhe pjesëmarrëse.

Projekti për menaxhimin e qëndrueshëm të mbetjeve komunale

Projekti për menaxhimin e qëndrueshëm të mbetjeve komunale po zbatohet në Maqedoninë e Veriut nga viti 2022-2027, me nismën e SALAR-it me financim nga Qeveria Suedeze përmes Sida-së. Qëllimi i përgjithshëm është përmirësimi i shërbimeve komunale të menaxhimit të mbetjeve në Maqedoninë e Veriut me synim përputhshmërinë e plotë me standardet e BE-së, duke përmirësuar kështu qëndrueshmërinë mjedisore dhe cilësinë e jetës për të gjithë banorët.

Në nivel lokal, fokusi kryesor i projektit do të jetë puna me pilot komunitetet e përzgjedhura, ndërmarrjet lokale dhe banorët në planifikimin dhe ofrimin e shërbimeve të mbetjeve në përputhje me udhëzimet e BE-së dhe legjislacionin e ri kombëtar dhe planin strategjik për mbetjet. Rezultati kryesor i pritur nga ky komponent i projektit është përmirësimi i praktikave të planifikimit të menaxhimit të mbetjeve dhe forcimi i aftësisë së komunave partnere për të ofruar shërbime gjithëpërfshirëse dhe të qëndrueshme të menaxhimit të mbetjeve.

Projekti do të punojë ngushtë me gjashtë komuna pilot në rajonet planifikuese Jugperëndim dhe atë të Pellagonisë që së bashku formojnë një rajon të menaxhimit të mbetjeve në përputhje me sistemin e ri rajonal të menaxhimit të mbetjeve në vend. Tre pilot komunitetet do të zgjidhen nga çdo rajon dhe së bashku duhet të formojnë një përbërje përfaqësuese të komunave që pasqyrojnë mjediset urbane dhe rurale, si dhe nevojat dhe kapacitetet e tyre përkatëse. 12 komunitetet e mbetura që nuk janë përzgjedhur për pilotim do të kenë gjithashtu mundësinë të përfitojnë përmes zhvillimit të Planeve Lokale të Veprimit (PLV), praktikave më të mira të përbashkëta dhe modeleve të prezantuara për bashkëpunim dhe koordinim më të mirë ndërkomunal.

Projekti miraton një qasje konsultative, gjithëpërfshirëse dhe të bazuar në të drejtat e njeriut në mbështetjen e komunave të synuara për të përmirësuar performancën komunale në menaxhimin e mbetjeve dhe për të ndihmuar në krijimin e një mjedisi të pastër dhe të sigurt për njerëzit. Të drejtat e njeriut dhe konsideratat specifike gjinore do të sigurojnë që shërbimet të arrijnë kategori të ndryshme njerëzish në mjediset rurale dhe urbane.

Hyrje në fushën tematike

Duhet të ndërtohet një sistem i qëndrueshëm i menaxhimit të mbetjeve duke ndjekur një perspektivë holistike duke përfshirë planifikimin afatgjatë, përfshirjen e të gjithë palëve të interesuara, rritjen e ndërgjegjësimit të publikut dhe marrjen në konsideratë të gjithë zinxhirit të operacioneve: klasifikimin, grumbullimin, transportin, trajtimin, riciklimin dhe asgjësimin. Pasojat e mbetjeve të menaxhuara keq ndikojnë si në shëndetin ashtu edhe në mjedisin nëpërmjet ndotjes së tokës dhe ujit të pijshëm, trullit dhe ajrit të ndotur dhe kontribuojnë në ndryshimin e klimës globale nëpërmjet gjenerimit të metanit. Menaxhimi i paqëndrueshëm i mbetjeve është gjithashtu një terren i favorshëm për vektorët e sëmundjeve, cilësinë e ulët të jetës dhe humbjen e burimeve. Funksionimi i këtij shërbimi thelbësor komunal kërkon sisteme të integruara që janë kosto efektive, funksionale dhe të qëndrueshme.

Komunat në vend tani po përballen me problemet e vëllimeve të larta të mbetjeve, kostot e përfshira, teknologjitë dhe metodologjitë e asgjësimit dhe ndikimin e mbetjeve në mjedisin lokal. Sistemi Rajonal i Menaxhimit të Mbetjeve (SRMM) që po zhvillohet duhet të përmirësojë ndjeshëm situatën. Si pjesë e SRMM-së, komunat do të mbajnë përgjegjësinë e përgjithshme për planifikimin dhe zbatimin e menaxhimit të mbetjeve dhe mbikëqyrjen e kompanive të shërbimeve publike, të cilat mbeten të jenë ofruesit kryesorë të shërbimeve të menaxhimit të mbetjeve. Për menaxhimin e deponive rajonale, do të krijohen ndërmarrje ndërkomunale për menaxhimin e mbetjeve nga bordet ndërkomunale të menaxhimit të mbetjeve.

Pyetje dhe përgjigje rreth projektit dhe përzgjedhjes së komunave

1 Cili është fokusi i Projektit MQM?

Projekti do të punojë me pilot komunitat e përzgjedhura, ndërmarrjet lokale dhe banorët për planifikimin dhe ofrimin e shërbimeve të menaxhimit të mbetjeve në përputhje me udhëzimet e BE-së si dhe legjislativonin e ri kombëtar dhe planin strategjik për mbetjet. Duke adoptuar një qasje holistike, projekti do të fokusohet kryesisht në zhvillimin e kapaciteteve të sektorit të menaxhimit të mbetjeve, promovimin e bashkëpunimit ndërkomunal, si dhe mbështetjen e komunave të synuara në funksionalizimin dhe zbatimin e Planit rajonal të menaxhimit të mbetjeve. Për më tepër, projekti do të mbështesë komunitat e synuara për t'iu afruar qytetarëve dhe palëve të interesuara për të rritur ndërgjegjësimin, zhvillimin e komunikimit dhe miratimin e ndryshimeve të sjelljes përkundrejt menaxhimit të qëndrueshëm të mbetjeve.

2 Ku zbatohet projekti?

Projekti synon konkretisht dy rajone të vendit – Jugperëndim dhe Pellagoni. Duke pasur parasysh perspektivën e përgjithshme të zhvillimit të sistemit rajonal të menaxhimit të mbetjeve, këto rajone janë përzgjedhur për të marrë ndihmën e nevojshme në konsolidimin dhe përmirësimin e praktikave të tyre të menaxhimit të mbetjeve në përputhje me kërkesat e sistemit.

3 Cili është qëllimi i projektit dhe cilët janë partnerët kryesorë të tij?

Shtirja e projektit mbulon qëllimin si nivelin kombëtar ashtu edhe atë lokal. Në nivel kombëtar, projekti do të punojë në partneritet me Ministrinë e mjedisit dhe planifikimit hapësinor (MMPH), Ministrinë e vetëqeverisjes lokale (MPV), Bashkësinë e njësisve të vetëqeverisjes lokale të Republikës së Maqedonisë së Veriut (BNJVL) si dhe aktorë të tjerë kombëtarë dhe rajonalë dhe do të përpiqet të përmirësojë koordinimin në shumë nivele dhe të promovojë bashkëpunimin ndërkomunal, duke promovuar kështu kapacitetet për të mbështetur autoritetet lokale në zbatimin e standardeve për mbetjet.

Në nivel lokal, projekti do të punojë me administratat komunale, ndërmarrjet lokale të shërbimeve publike dhe banorët në komunitat pilot për të përmirësuar planifikimin e menaxhimit të mbetjeve dhe për të forcuar aftësinë e bashkive për të ofruar shërbime gjithëpërfshirëse dhe të qëndrueshme të mbetjeve, duke ndihmuar kështu në rritjen e zbatueshmërisë së investimeve të nevojshme në objektet rajonale dhe lokale.

4 Si do të përfitojnë komunitat nga projekti?

Projekti është i projektuar bazuar në përvojën e pasur të SALAR International si dhe në nevojat e bashkive të caktuara gjatë fazës së fillimit të projektit. Duke përdorur bazën e njohurive të gjerë, dhe me mbështetjen e ekspertëve vendorë dhe ndërkombëtarë, bashkitë do të kenë një partner të besueshëm në ekipin e projektit për të mbështetur:

- Zhvillimin e Planeve lokale të veprimit (PLV) për menaxhimin e mbetjeve dhe zbatimin e veprimeve/aktiviteteve nga Plani operativ rajonal të menaxhimit të mbetjeve (PORMM)
- Zhvillimin e analizave të ndryshme, studimeve dhe dokumenteve të tjera që synojnë të mbështesin zbatimin praktik të aktiviteteve të menaxhimit të mbetjeve
- Mobilizimin e përmirësuar të burimeve për iniciativat dhe projektet e lidhura me mbetjet
- Përmirësimin e komunikimit, koordinimin ndërkomunal, dialogun për politikën dhe ngritjen e ndërgjegjes

Përveç kësaj, do të ketë mundësi për vizitat studimore kombëtare, rajonale ose ndërkombëtare dhe shkëmbimin e ideve mbi praktikën e qëndrueshme të menaxhimit të mbetjeve.

5 Sa kohë do të zgjat mbështetja për komunat pilot?

Mbështetja për komunat pilot do të shtrihet në një periudhë afërsisht 40 muaj gjatë viteve 2023-2026.

6 Kush ka të drejtë të aplikojë?

Të gjitha komunat në rajonin Jugperëndimor dhe të Pellagonisë janë të mirëseardhura për të aplikuar. Kjo nënkupton që komuna aplikante është e motivuar të punojë drejt përmbushjes së qëllimeve dhe objektivave të PORMM-së dhe në këtë mënyrë të shprehë pëlqimin e saj për t'u angazhuar në përpjekjet e projektit për të dhënë rezultate të qëndrueshme.

7 Cilat janë kërkesat për t'u bërë komunë pilot?

Nga komunat e interesuara kërkohet që të dorëzojnë Formularin e aplikimit të plotësuar dhe të nënshkruar, duke përfshirë Letrën e përkushtimit, dhe të japin përgjigje të kënaqshme për të gjitha pyetjet e parashtruara.

8 Si do të zgjidhen komunat?

Komunat do të përzgjidhen për pilot pas një procesi efektiv dhe transparent të hartuar nga projekti. Vlerësimi teknik i aplikacioneve do të bëhet nga ekipi i projektit në konsultim dhe miratim nga partnerët e projektit. Gjatë vlerësimit të aplikacioneve do të merret parasysh një perspektivë më e gjerë dhe përfaqësim i komunave të ndryshme.

9 Sa komuna do të mbështeten si pilot?

Gjashtë komuna gjithsej (tre komuna nga secili rajon) do të përzgjidhen si pilot. Këto komuna pilot do të jenë përfituesit e asistencës teknike në menaxhimin e mbetjeve të ofruar nga ekipi i projektit dhe ekspertët e tij. 12 komunat e mbetura që nuk janë përzgjedhur për pilotim do të kenë gjithashtu mundësinë të përfitojnë përmes praktikave më të mira të përbashkëta dhe modeleve të prezantuara për bashkëpunim dhe koordinim më të mirë ndërkomunal.

10 Kur dhe si mund të aplikojë një komunë?

Procesi i aplikimit është i hapur nga 26 prilli 2023 deri më 18 maj 2023. Dita e fundit për të marrë aplikimet do të jetë 18 maj 2023 në orën 23:59 sipas kohës lokale.

Të gjitha aplikacionet duhet të dorëzohen në adresën e mëposhtme të postës elektronike:
emil.angelov@salarinternational.se

11 Cilat janë afatet kohore të aplikimit?

26 prill	Ftesë për të aplikuar për të gjitha komunat në rajonet e synuara
26 prill – 12 maj	Periudha e hapur për pyetje nga komunat në mbështetje të procesit të aplikimit
3 maj në orën 10:00	Sesion informativ online me komunat (ndiqni LIDHJEN për takimin online)
18 maj	Dita e fundit për dorëzimin e aplikacioneve
18-25 maj	Vlerësimi nga projekti dhe miratimi nga partnerët
30 maj	Informacion për komunat
5 qershor	Marrëveshja e nënshkruar me komunat pilot

12 Çfarë lloj ndihme do të ofrohet nga projekti gjatë procesit të aplikimit?

Gjatë periudhës së aplikimit, ekipi i projektit do të jetë në dispozicion për të ofruar mbështetje për çdo komunë aplikuese sipas kërkesës së tyre. Një sesion informativ është planifikuar për 3 maj, ku do të shpjegohet procesi i aplikimit dhe formulari dhe mund të ngrihen pyetje specifike. Çdo pyetje duhet të dërgohet me email tek emil.angelov@salarinternational.se

13 Cilat janë detyrimet e komunave të përzgjedhura?

Komunat e përzgjedhura do të nënshkruajnë një Memorandum mirëkuptimi (MM) me SALAR International, për zbatimin e përbashkët të projektit. Rolet dhe përgjegjësitë e secilës palë do të përshkruhen në Memorandumin e mirëkuptimit që do të bihet dakord nga palët përpara fillimit të aktiviteteve pilot.

14 Cilat janë disa nga zotimet që duhet t'i përmbahet një komune pilot?

Gjatë gjithë projektit, komuna partnere pilot pritet të angazhohet këtyre detyrimeve:

- Të krijohet një grup projekti multidisiplinar i përbërë nga përfaqësues nga sektorët dhe njësitë përkatëse në komunë, duke përfshirë anëtarë nga Komisioni i këshillit për mbrojtjen e mjedisit dhe Komiteti për mundësi të barabarta ndërmjet grave dhe burrave.
- Të jetë i pranishëm në të gjitha takimet dhe punëtoritë e organizuara nga projekti në mbështetje të zhvillimit të planeve lokale të veprimit dhe aktiviteteve për ngritjen e kapaciteteve.
- Të përfshihet projekti në praktikatat e menaxhimit politik dhe administrativ në komunë.
- Të angazhohet për zbatimin e veprimeve nga PORMM për të përmbushur qëllimet e planit.
- Të shqyrtojë rekomandimet nga projekti dhe t'i zbatojë ato në planet dhe projektet përkatëse.
- Të ofrojë vazhdimisht informacion përkatës në mbështetje të zbatimit të suksesshëm të projektit.
- Të miratojë dhe të angazhohet në mënyrë proaktive në mekanizmat dhe praktikatat e bashkëpunimit ndërkomunal.

15 Cilat janë disa nga angazhimet që do t'u përmbahet projekti?

Projekti do të angazhohet për sa vijon:

- Ofrimi i ekspertizës, këshillimit dhe mbështetjes në veprimet përkatëse në lidhje me zhvillimin dhe funksionalizimin e planeve lokale të veprimit dhe planit rajonal të menaxhimit të mbetjeve.
- Të gjenerojë vëmendje më të madhe ndaj komunës në nivel kombëtar dhe lokal (komunikim, ekspertë, ministri) dhe të ofrojë mbështetje në rritjen e ndërgjegjësimit dhe shtrirjes për ndryshimet e sjelljes sociale kundrejt praktikave të menaxhimit të mbetjeve.
- Mbështetje në ngritjen e kapaciteteve dhe ndërgjegjësimit në praktikatat, sistemet e menaxhimit të mbetjeve si dhe përmirësimin e riciklimit dhe klasifikimit sipas burimeve.
- Sigurimi i mundësive për vizita studimore kombëtare, rajonale ose ndërkombëtare dhe mësim nga kolegët.
- Mbështetja dhe avokimi i përbashkët për mobilizimin e fondeve për zbatimin e planeve lokale të veprimit.
- Promovimi i mekanizmave dhe praktikave të koordinimit ndërkomunal me mbështetjen e komunave të angazhuara.
- Sigurim i këshillave dhe asistencës në integrimin gjinor dhe qasjet e bazuara në të drejtat e njeriut për politikatat dhe planifikimin lokal, si dhe praktikatat e menaxhimit të mbetjeve.
- Mbështetje në proceset që lidhen me krijimin dhe funksionimin e një ndërmarrje komunale rajonale të fokusuar në menaxhimin e mbetjeve.

Formulari i aplikimit

Aplikacioni që duhet plotësuar përbëhet nga pjesët e mëposhtme:

- Përkushtimi i komunës, pjesë e Kritereve formale (Seksioni 1);
- Profili i komunës (Seksioni 2); dhe
- Kapacitetet administrative të komunës, pjesë e kritereve të përzgjedhjes (Seksioni 3)

Aplikacioni duhet të plotësohet dhe dorëzohet në gjuhën maqedonase ose në një të njërit nga gjuhët zyrtare të komunës aplikuese.

Procesi i aplikimit është i hapur nga **26 prilli 2023 deri më 18 maj 2023**. Dita e fundit për të marrë aplikimet do të jetë **18 maj 2023 në orën 23:59 sipas kohës lokale**.

Të gjitha aplikacionet duhet të dorëzohen në adresën e mëposhtme të postës elektronike:
emil.angelov@salarinternational.se

Të gjitha pyetjet në lidhje me procedurën e aplikimit duhet të dorëzohen me email, më së voni deri më 12 maj 2023.

